

Ingrid Vollan

Personlig kompetanse

undervurdert men uvurderlig

Bacheloroppgave i Barnevern

Veileder: Ingvild Halsebø Vollen

Mai 2020

Ingrid Vollan

Personlig kompetanse

undervurdert men uvurderlig

Bacheloroppgave i Barnevern
Veileder: Ingvild Halsebø Vollen
Mai 2020

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap
Institutt for sosialt arbeid

NTNU

Kunnskap for en bedre verden

Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap
Institutt for sosialt arbeid

Kandidatnummer: Ingrid Vollan

**Personlig kompetanse –
Undervurdert men uvurderlig.**

**Personal competence –
Underrated but priceless.**

**BACHELOROPPGAVE
Trondheim, -15.05.2020-**

Bachelor i barnevernspedagogikk

Antall ord: 9999

**NTNU har intet ansvar for synspunkter eller innhold i oppgaven.
Framstillingen står utelukkende for studentens regning og ansvar.**

Sammendrag

Tema:

Personlig kompetanse.

Problemstilling:

Hvilken betydning har barnevernspedagogens personlige kompetanse i de første møtene med barnet og familien i førstelinje barnevern?

Resultater:

Som barnevernspedagog skal jeg blant annet klare å se livssituasjonen til barn, unge og familier i en helhetlig sammenheng, og ta vurderinger ut i fra hvordan jeg forstår situasjonen FO (2020). Hvordan jeg forstår helheten i situasjonen er ifølge Skau (2011) blant annet avhengig av min personlige kompetanse.

Jeg fant ut at forforståelsen til familien og barna har stor betydning i det første møtet med barnevernet, og har stor betydning for resten av saken. Barnevernspedagogen har også en forforståelse som er viktig å være bevisst på. Videre fant jeg at kommunikasjon er viktig for samarbeidet, måten vi kommuniserer på har stor betydning for om kommunikasjonen blir god.

Kompetansen i barnevernet har vært et hett tema i flere år, og det er gjennom flere rapporter kommet frem at barnevernet trenger et kompetanseløft uten at det er blitt tatt tak i Bufdir (2019). Fra 1. Januar 2031, skal det stilles krav til masterutdanning for ansatte i det kommunale barnevernet. Barnevernsproffene derimot vil at barnevernspedagoger skal ha *”hjertet foran og kunnskapen bak i sekken”*.

Teorier og metoder vil komme og gå, men personlig kompetanse vil alltid ligge i bunnen hos hver enkelt barnevernspedagog. Denne kompetansen foreldes ikke, men kan forfalle hvis man ikke jobber med Skau (2011 s. 76). Derfor anser jeg personlig kompetansen som ekstra viktig å sette søkelyset på.

Summary

Theme:

Personal competence

Thesis statement:

Of what importance are the personal competence of child welfare-workers, when it comes to the first encounters with the families?

Results:

As a child welfare-worker I am supposed to see the whole picture when it comes to children and families life-situations and evaluate how I see the situation FO (2020). How I understand the whole of the situation depends, according to Skau (2011), among other things on my personal expertise .

I discovered that the families knowledge in advance was of great importance. The child welfare-worker should also be aware of his knowledge in advance. Furthermore I found communication important for the cooperation, and how we communicate is important in order to secure good communication.

The competence throughout child welfare has raised heated discussions for several years, and through a number of reports it has been claimed that the child welfare needs to raise the competence but without any big changes yet Bufdir (2019). As of 2031, 5 years of education will be required for employees in child welfare. Former users of child-welfare on the other hand, wants the child welfare-workers to «wear their harts on their sleeves, and their tools in the backpack».

Theories and methods will come and go, but personal competence will always be there as a foundation for all child welfare-workers. This competence does not obsolate, but may decay unless practiced Skau(2011). This is why I consider it to be of major importance to focus on personal competence.

1. INNLEDNING	5
1.1 Tema og problemstilling	5
1.2 Avgrensning og definisjoner	6
1.3 Oppgavens innhold og oppbygging.....	6
1.4 Barnevernsfaglig relevans – dagens situasjon.....	7
1.4.1 Høringsinnspill fra Barnevernsproffene	8
1.4.2 Nytt høringsnotat - Kompetanse i barnevernet	9
2: BAKGRUNN	10
2.1 Juridiske rammer og etiske retningslinjer	10
3. VITENSKAPELIG TEORIGRUNNLAG	11
3.1 Fenomenologi – ”det som viser seg”	12
3.2 Hermeneutikken	12
3.3 Barnevernspedagogens profesjonelle kompetanse.....	13
3.3.1 Teoretisk kunnskap	14
3.3.2 Yrkesspesifikke ferdigheter	14
3.3.3 Personlig kompetanse	14
3.4 Makt og avmakt.....	16
3.5 Kommunikasjon.....	17
3.6 Det å reise vasker øynene.....	17
3.7 Familiens og barneverntjenestens erfaringer med barnevernundersøkelser.	18
3.8 Refleksjon og bevisstgjøring.....	19
4. DRØFTING	20
4.1 Forforståelse i det første møtet.....	21
4.1.1 Familiens forforståelse.....	21
4.1.2 barnevernspedagogens forforståelse.	23
4.2 Kommunikasjon	24
4.3 Personlig kompetanse - Empati og omsorg.....	26
4.4 Bevisstgjøring og forbedring.....	28
4.5 Utdanningskravet	28
5. AVSLUTNING OG REFLEKSJON	30
5.1 Refleksjon.....	31
6. LITTERATURLISTE.....	32
VEDLEGG 1	34
VEDLEGG 2.....	35

1. Innledning

1.1 Tema og problemstilling

"Har du et tips til meg som kommende barnevernspedagog"? spurte jeg ungdommen etter samtalen. *"Ja, bare tenk på hvordan du selv ville blitt møtt."* Proff, Forandringsfabrikken (2018).

Denne oppgaven er en avslutning på bachelorutdanninga i barnevern ved NTNU.

Som kommende barnevernspedagog blir mitt samfunnsoppdrag blant annet å hjelpe barn og unge i vanskelige livssituasjoner, og bidra til at de får bedre oppvekstvilkår FO (2020 s. 7).

Det innebærer møter og samtaler med både barn og familier. Jeg skal videre klare å se livssituasjonen til barn, unge og familier i en helhetlig sammenheng, og ta vurderinger ut i fra hvordan jeg forstår situasjonen. Hvordan vi møter barn og familier, kvaliteten på relasjonen, og på arbeidet vi gjør, er blant annet avhengig av vår personlige kompetanse skriver Skau (2011, s. 51). Det er denne personlige kompetansen som blir tema for min oppgave.

Jeg kunne godt tenke meg å jobbe i barneverntjenesten når jeg er ferdig utdannet barnevernspedagog. 3 år på skole, herunder 8 uker praksis på barneskole, og 16 uker i barneverntjenesten. Er det tilstrekkelig for å hoppe ut i dette komplekse fagfeltet?

Barnevernsproffene ønsker at barnevernspedagoger de møter skal ha hjertet foran og kunnskapen bak i sekken Forandringsfabrikken (2017). Da er jeg godt forberedt tenker jeg. Bufdir er ikke enig.

I følge utredningsrapporten av kompetansehevingstiltak i barnevernet Bufdir (2019), hevder Bufdir at en 3-årig bachelorutdanning ikke gir nok bredde i kunnskapen og høy nok analytisk kompetanse i forhold til de tiltaks- og saksbehandlingsoppgavene barnevernet står ovenfor, og vil at flest mulig skal ha masterutdanning Bufdir (2019). Tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB) viser at 75,9% av ansatte i de kommunale barneverntjenestene har utdanning på bachelornivå. Disse har stort sett sosialfaglig utdanning som barnevernspedagog eller sosionom. Kun 7% har en masterutdanning SSB (2020).

Som kommende barnevernspedagog, starter jeg uten erfaring fra barnevernfeltet, men med bakgrunn i frisørfaget og i butikk, har jeg erfaring fra møter mellom mennesker. Jeg har dermed en livserfaring, og en personlig kompetanse. Jeg ønsker å finne ut hva personlig

kompetanse har å si i møte med barn og familier. På bakgrunn av dette har jeg følgende problemstilling:

Hvilken betydning har barnevernspedagogens personlige kompetanse i de første møtene med barnet og familien i førstelinje barnevern?

1.2 Avgrensning og definisjoner

Kompetanse i barnevernet er et stort område, men i denne oppgaven konsentrerer jeg meg om den personlige kompetansen hos den enkelte medarbeider som jobber i førstelinje barnevern. Jeg ønsker å avgrense denne oppgaven rundt de første samtalene med barn og deres omsorgspersoner, da det kan se ut til å ha stor betydning for hvordan resten av prosessen blir Lurie m.fl. (2018)

Personlig kompetanse handler i denne sammenhengen om hvordan vi er som personer, i møte med andre og i forhold til oss selv Skau (2011, s.60). Det er en kombinasjon av våre menneskelige kvaliteter, væremåte, personlige egenskaper, holdninger, verdier og ferdigheter. For eksempel hvordan vi takler følelser, vår virkelighetsoppfatning, den berømte ”magefølelsen”, og hvordan vi tenker og handler i ulike situasjoner Skau (2011, s.60). ”*Barnevernspedagogen*” brukes som benevnelse på de som jobber i barnevernet selv om det ofte er flere faggrupper som jobber i barneverntjenesten.

”*De første møtene med barnet og familien*” er de første samtalene man har i starten av en undersøkelse for å kartlegge situasjonen rundt barnet og familien nærmere. Det kan være en oppstartssamtale for å formidle en bekymringsmelding, samtaler med barnet og/eller foreldrene samt oppfølgingssamtaler.

”*Barnet*” i denne oppgaven er barn fra 0-18 år.

”*Deres familier*” kan være biologisk familie eller fosterforeldre.

1.3 Oppgavens innhold og oppbygging

Denne oppgaven er en litteraturstudie, som betyr at jeg har benyttet litterære kilder for å hente kunnskap om emnet.

For å svare på denne problemstillingen har jeg funnet artikler, teori og forskning som omhandler møter med barnevernet, kompetanse, og personlig kompetanse i barnevernet. Jeg har prøvd så godt jeg kan, å ta med det som er mest relevant for min problemstilling.

I tillegg til lovverk og Fellesorganisasjonens grunnlagsdokument, fant jeg relevante dokumenter på Bufdir.no. Bøkene ”Bære og briste” av Røkenes og Hanssen, og ”Gode fagfolk vokser” av Greta Marie Skau, er to sentrale bøker i denne oppgaven. Grete Marit Delås har skrevet en interessant artikkel om ”Bevisstgjøring av personlig kompetanse, og hvorfor det bør prioriteres i utdanningene”.

For å få med barnas stemmer og deres familie sin opplevelse av møter med barnevernet, har jeg funnet to rapporter der den ene får frem barn og familier sin stemme. Boka ”Barnevernet fra oss som kjenner det” fra Forandringsfabrikken ble også et fint supplement.

Til slutt vil jeg trekke fram mine funn, og drøfte dem opp imot relevant teori.

Opgaven består av 6 kapitler.

I innledningen som du nå har lest, ble tema og problemstilling presentert, samt oppgavens oppbygging, avgrensing og definisjoner. Til slutt i kapittel 1, presenterer jeg dagens utfordringer angående kompetansehevinga i barnevernet, samt høringsnotat fra forandringsfabrikken og et nytt høringsnotat som kom nå i mars.

I kapittel 2 skriver jeg litt om utfordringene barnevernet står ovenfor, og presenterer lover og yrkesetiske retningslinjer. I kapittel 3 presenteres relevante teorier, samt en artikkel og to forskningsrapporter. I kapittel 4 kommer drøfting av funn som knyttes opp imot relevant teori før jeg i kapittel 5 avslutter med å konkludere problemstillinga og reflekterer over noen tanker fremover.

Kapittel 6 er Litteraturliste, og helt til slutt to vedlegg.

1.4 Barnevernsfaglig relevans – dagens situasjon

Kompetansen i barnevernet har vært et hett tema i flere år, og det er gjennom flere rapporter kommet frem at barnevernet trenger et kompetanseløft uten at det er blitt tatt tak i Bufdir (2019). I den nye barnevernsreformen som ble vedtatt i 2017, ble det avgjort at kommunene i 2022 vil få større ansvar for det tilbudet de kan gi til barn og unge som trenger hjelp fra barnevernet BLD (2017). I påvente av at en ny barnevernlov trer i kraft, er kompetansehevingen for det kommunale barnevernet i gang. Bufdir har kartlagt kompetansebehovet i barnevernet, og ut ifra denne utredningen har Barne- og familiedepartementet (BFD) laget en kompetansestrategi som startet i 2018 og går fram til 2024 BFD (2019). Kompetansestrategien skal bidra til å øke kompetansenivået til ansatte i de

kommunale barneverntjenestene slik at det samsvarer med de oppgavene barnevernet står ovenfor BFD (2019).

I Bufdir sin kartlegging av kompetansebehovet i barnevernet, hevder de at det bør skilles mellom ulike nivåer av kompetanse.

1. kompetanse samtlige barnevernsarbeidere som følger opp barn og familier må ha.
2. kompetanse barneverntjenesten samlet sett må ha i forhold til spesielle målgrupper, ledelse og forvaltningskompetanse.
3. kompetanse som barneverntjenestene må ha tilgang til som supplement til oppgavene som skal løses. For eks. psykologisk eller juridisk bistand fra andre instanser Bufdir (2018).

Kunnskap alle barnevernsarbeidere bør ha kunnskap om (nivå 1), er ifølge Bufdir (2018): Barn og barns utvikling, foreldres omsorgskompetanse og kapasitet, helhetsperspektiv, samarbeid og kommunikasjon, forvaltnings-kompetanse og *personlig kompetanse*.

Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU), gjorde en kartlegging på oppdrag fra Bufdir i 2017. Undersøkelsen er basert på selvrapportering fra barneverntjenestene. Der skulle barnevernsarbeidere og deres ledere, vurdere sin egen kompetanse på de områdene Bufdir mener alle som jobber barnevernfaglig må ha. NIFU har i tillegg intervjuet ulike brukerorganisasjoner, som anser også disse områdene som ønskelig hos ansatte i barnevernet. Ferdighetskompetansene som utgjør personlig kompetanse består av syv ferdighetskompetanser. Alle kan relateres til empati og omsorg NIFU (2017). Både ansatte selv, og deres ledere vurderte i stor grad, eller i svært stor grad å ha denne kompetansen. Manglene omhandler barnevernets kjerneoppgaver. Disse er: samarbeid og samtaler med barn, ivaretagelse av barn og familier med ulik bakgrunn og problematikk, identifisering av omsorgssvikt, samt å benytte en systematisk framgangsmåte i arbeidet. De finner også kompetansemangler innenfor forvaltning, juss og ledelse NIFU (2017).

1.4.1 Høringsinnspill fra Barnevernsproffene.

Mens Departementet vil ha flere med masterutdanninger BFD (2019), vil Barnevernsproffene at vi som barnevernspedagoger skal ha hjertet foran og kunnskapen bak i sekken Forandringsfabrikken (2017). Barnevernsproffene kom med innspill til kompetansebehovene. De vil at vi skal lytte mer til hva barn og unge sier, og vektlegge kompetansen til hver enkelt

medarbeider i større grad. De sier at hvis barn skal prate må de oppleve at de blir sett og hørt, bli tatt på alvor og føle at det er trygt. Barna og familien er en viktig informasjonskilde og samarbeidspartner for barnevernspedagogens fordi det er de som sitter med sannheten om sitt liv, og det er tross alt barna barnevernet er til for. Man må derfor ha evne til å se og beskrive situasjonen slik barnet opplever det og høre på det de sier. Barnevernsproffene poengterer viktigheten av å få nok og god informasjon om det som angår dem. Barnevernsproffene uttaler at måten de blir møtt på av oss i barnevernet, hvordan vi snakker til dem, ser på dem og holder kontakt, er avgjørende for hvordan deres møte med barnevernet blir, og om hjelpa oppleves nyttig Forandringsfabrikken (2017).

1.4.2 Nytt høringsnotat - Kompetanse i barnevernet

I skrivende stund 30.03.2020 har Barne- og familiedepartementet (BFD) sendt ut et høringsnotat til den nye barnevernloven. Dette høringsnotatet tar for seg kompetanse som et virkemiddel for å møte utfordringene de står ovenfor i barnevernet. Departementet ønsker høyere kompetanse blant alle som jobber i barnevernet, slik at utdanningen samsvarer med barnevernets utfordringer, og at utdanningene blir mer praksisrelevante. Det legges vekt på faglig kunnskap, praktiske ferdigheter, veiledning og erfaring som løsning på barnevernets samfunnsoppdrag. Departementet vurderer også at kompetansekravet bør ligge nært opptil barneverntjenestens kjerneoppgaver BFD (2020).

På bakgrunn av dette foreslås blant annet:

- Fra 1. Januar 2031 skal det stilles krav til masterutdanning til ansatte i det kommunale barnevernet med utredningsoppgaver, vedtaksmyndighet og lederfunksjoner. Det vil si at de som ikke har en masterutdanning ikke kan fatte vedtak eller være kontaktperson for barn.
- Nasjonale retningslinjer for masterutdanninger med fokus på kliniske ferdigheter og analytisk kompetanse.
- En egen ordning til de som allerede er ansatte slik at de kan oppfylle utdanningskravet gjennom videreutdanning og arbeidserfaring.

2: Bakgrunn

Utfordringene barnevernet står ovenfor er blant de mest krevende oppgavene velferdsstaten har BFD (2020). Dette er vanskelig fordi sakene er komplekse, ulike hensyn må vektes mot hverandre og man må utøve skjønn i høy grad. Barnevernet sitter også med en dobbeltfunksjonen som både hjelper og kontrollør BFD (2020). Vurderingene og beslutningene er ofte preget av usikkerhet og det finnes ingen fasitsvar. Feil vurderinger får store konsekvenser for både barnet og familien. For barnevernspedagogen kan dette være følelsesmessig krevende, og det stilles høye krav til både skjønnsutøvelse og kompetanse. Selv om vi har lovverk, prinsipper, og konvensjoner å forholde oss til, er det ikke alltid like lett å vurdere hva som er barnets beste og hva som er riktig hjelp til rett tid BFD (2020).

I denne delen presenteres relevante lover og retningslinjer som er med å belyse problemstillingen.

2.1 Juridiske rammer og etiske retningslinjer

Barnevernets arbeid rammes primært inn av barnevernloven, forvaltningsloven og FNs barnekonvensjon. I tillegg til sentrale rundskriv og veiledere Bufdir (2017).

Barnevernloven regulerer barnevernets arbeidsoppgaver og ansvar. Loven skal ”sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Loven skal bidra til at barn og unge møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse og at alle barn og unge får gode trygge oppvekstvilkår”.

Barnevernloven § 1-1 (1992). Barnevernlovens vilkår innebærer bruk av skjønn på mange områder, men ingen handlinger eller beslutninger kan tas av barnevernet uten at de er forankret i loven. Dette er nedfelt i grunnloven § 113.

Barnevernloven inneholder ingen spesielle krav til kompetanse eller bemanning for verken saksbehandlere eller barnevernledere i barneverntjenesten Bufdir (2019). I barnevernloven § 1-4 står det at tjenester og tiltak etter loven skal være forsvarlige. Det innebærer at de som utfører oppgaver på vegne av barneverntjenesten skal ha tilstrekkelig kompetanse og kvalifikasjoner for å utføre de oppgaver og tjenester som er pålagt etter barnevernloven på en forsvarlig måte Bufdir (2019).

Barnets beste et rettslig prinsipp som skal sørge for at barnas interesser løftes frem og vektlegges når det stilles spørsmål som angår barnet selv. BFD (2019). Barnets beste er også nedfelt i barnevernloven § 4-1 og i Barnekonvensjonens art. 3. I Grunnloven § 104 står det at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle avgjørelser og handlinger som berører barn. Det betyr at det i hver enkelt barnevernssak må gjøres en helhetlig vurdering av mulige negative og positive konsekvenser for hva som er barnets beste. Å vurdere barnets beste krever høy kompetanse og er derfor det dominerende hensynet for styrking av kompetansen i barnevernet. BFD (2019)

Barns rett til medvirkning og innflytelse er også et sentralt hensyn. Barn har rett til å bli hørt i spørsmål som angår dem. Dette er nedfelt grunnloven § 104. Barneverntjenestens plikt til å sørge for at barn får medvirke står i barnekonvensjonens art. 12 nr.1 og i barnevernloven §§ 1-6 og 6-3. Barnevernlovens §1-6 sier at alle barn som er i stand til å danne seg egne synspunkter, har rett til å medvirke alle forhold som omhandler dem selv. Dette er en rettighet barn har, og ikke en plikt. Bufdir (2017)

Yrkesetisk grunnlagsdokument for barnevernspedagoger, sosionomer og velferdsvitere, skriver at profesjonsutøvelsen til en barnevernspedagog er basert på humanistiske og demokratiske verdier, og at samfunnsoppdraget er å bistå mennesker som har behov for hjelp for å sikre menneskeverdig livskvalitet og levekår. Yrkesutøverne skal fremme respekt og likeverd, imøtekomme menneskers behov og bidra til at de får brukt sine egne verdier, kunnskap og ressurser FO (2020). Arbeidet skal ivareta hvert enkelt menneske, og ha forståelse for betydningen av gjensidig avhengighet av hverandre for å skape god livskvalitet. FO (2020).

3. Vitenskapelig teorigrunnlag

Menneskemøter er sentralt i jobben som barnevernspedagog. Gjertsen (2012 s. 97) *Fenomenologi*, det som viser seg, og *hermeneutikken*, det vi tolker, er en forståelsesform innenfor sosialpedagogisk arbeid, som gjensidig påvirker hverandre. Vår *profesjonelle kompetanse* består av *teoretisk kunnskap, yrkesspesifikke ferdigheter og personlig kompetanse* (Skau 2011). Gjennom observasjon, skriftlig eller muntlig *kommunikasjon* er barnevernspedagogens jobb å prøve og forstå situasjonen rundt barnet, så godt som mulig for å kunne hjelpe. Vi bør være bevisst den *makta* vi har, for å ikke skape *avmakt*. Videre er gode

relasjoner betydningsfullt i møte med mennesker. For å kunne utvikle seg er *Refleksjon* og *bevisstgjøring* viktig sier Delås (2011). Disse teoriene skal jeg presentere i denne delen.

3.1 Fenomenologi – ”det som viser seg”

Gjertsen (2012 s. 97) skriver at Edmund Husserl var opptatt av at mennesker ikke ser og hører ting slik de egentlig er, men tillegger dem sin egen oppfatning fordi bevisstheten vår legger til ekstra informasjon, slik at vi ser mer enn det vi faktisk ser. Det er umulig å tolke verden slik den faktisk er. Vi må derfor stole på vår egen opplevelse av den. Ved å reflektere over de fenomenene vi møter, kan vi få en dypere forståelse Gjertsen (2012 s. 97).

For at vi skal forstå andre mennesker la Husserl vekt på at de vi møter må få framstå med sine særegenheter slik de er. Uten fordommer og forutsetninger. Det viktigste er å få kjennskap til hvordan personen selv opplever seg. For at det skal skje, hevder han at man må være åpen og empatisk. For å kunne tolke en situasjon rundt et barn, kan vi høre hvordan de vi møter uttaler seg, eller se på handlinger. Dermed kan vi oppdage mønstre som kan si noe om situasjonen rundt barnet. Hvordan vi tolker disse mønstrene, skjer ut ifra hermeneutiske prinsipper Gjertsen (2012 s. 97).

3.2 Hermeneutikken

Hermeneutikk er rettet mot forståelse og betyr tolkningslære (Gjertsen 2012 s. 98). Den filosofiske måten å betrakte menneskelig tilværelse på knyttes til Hans Georg Gadamer. Hans utgangspunkt er at for å forstå den andre må vi også forstå oss selv. Det innebærer at vi må reflektere over vår egen forforståelse, og om metoder og tiltak er gode nok til å hjelpe de vi skal hjelpe. Når vi møter barn og familier, foretar vi en fortolkning for å finne en forklaring på hvorfor barnet gjør som det gjør, og hvorfor situasjonen er blitt sånn som den har blitt. Fortolkningen vi foretar, er preget av vår kultur.

En hermeneutisk fortolkning veksler mellom deler og helhet, og mellom forforståelse og forståelse Gjertsen (2012 s. 100). Før vi fortolker har vi gjerne en mening eller forutinntatte holdninger på forhånd. Gadamer kalte dette for ”briller” eller fordommer, og mente at vi bruker disse til å finne en mening eller et system i den situasjonen vi står ovenfor, og på den måten skape en forståelse. Denne forståelsen kan være bevisst eller ubevisst. Fordommer er

både positive og negative, og det er derfor viktig å være bevisst hvilke holdninger og meninger vi har om andre mennesker.

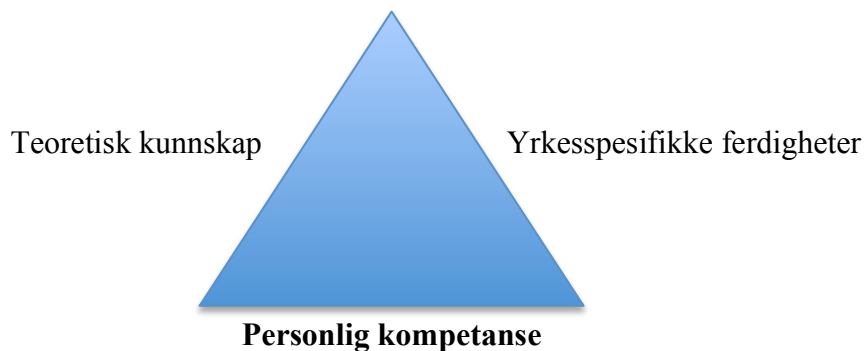
Når vi i barnevernet skal tolke, forstå, og finne mening kan den hermeneutiske spiralen være til hjelp. Når vi skal forstå andre mennesker gjør vi det ut ifra den erfaringsbakgrunnen vi har, eller vår forforståelse. Forståelsen vi får, skaper en ny forståelse som vi tar med oss videre i neste møte. Dette foregår som en dynamisk prosess i form av en hermeneutisk spiral Gjertsen (2012 s. 100)

3.3 Barnevernspedagogens profesjonelle kompetanse.

Profesjonell blir betegnet av om en person som har tilegnet seg en bestemt fagkompetanse, og som i tillegg har tatt til seg de normene, verdiene, og reglene for den atferden som kjennetegner en bestemt yrkesgruppe. Å være profesjonell vil si man til en viss grad må sette til side private preferanser og meninger, og ta på seg de oppgavene yrkesrollen krever. Røkenes & Hanssen (2007 s. 224).

Kompetanse er omtalt i boka til Greta Marie Skau ”*Gode fagfolk vokser*” (2011 s. 57), og betyr sammentreff eller skikkethet. Det å være kompetent definerer Skau som å være kvalifisert eller skikket til det man gjør. Det må være en sammenheng mellom det arbeidet man gjør og personens skikkethet for at kompetansebegrepet skal gi mening. Skau bruker det som et samlebegrep for kvalifikasjoner vi trenger i møtet med livets utfordringer og oppgaver.

Profesjonell kompetanse består i følge Skau (2011) av hensiktsmessige og nødvendige kvalifikasjoner i utøvelsen av et yrke. Yrket barnevernspedagog innebærer møter mellom mennesker, og da vil både faglige og personlige aspekter være nødvendig, ettersom mennesker er unike med ulike følelser og behov. Skau har delt kompetansebegrepet inn i tre: *Teoretisk kunnskap, yrkesspesifikke ferdigheter og personlig kompetanse*. De ulike aspektene henger sammen, påvirker hverandre og er avhengig av hverandre. I våre handlinger, kommer de til uttrykk samtidig, men med ulik tyngde. Disse utgjør en helhet som til sammen blir vår *samlede profesjonelle kompetanse*:

kompetansetrekanten Skau (2011 s. 59)

3.3.1 Teoretisk kunnskap

Teoretisk kunnskap er allmennkunnskap, basert på fakta og forskning Skau (2011 s. 58) Den er upersonlig og kan læres. I barnevernet innebærer det blant annet teorier om barn og unges tilknytning, psykologi, faglige begreper, modeller, juss og etiske retningslinjer. Dette er kunnskap som hele tiden oppdateres og blir foreldet. Teoretisk kunnskap innebærer kunnskap om fagfeltet og om måten en barnevernspedagog skal utføre jobben sin på. Den danner dermed rammen rundt barnevernspedagogens arbeid. Skau (2011 s. 58)

3.3.2 Yrkesspesifikke ferdigheter

Yrkesspesifikke ferdigheter eller de praktiske ferdighetene omtales av Skau som selve ”håndverket” på arbeidet. Det omhandler den praktiske utførelsen av jobben ved bruk av teknikker og metoder. Det kan være måten vi gjennomfører en undersøkelse på, kommunikasjonsteknikker eller spesifikke hjelpetiltak, for eks. Circle of security (COS). Teoretisk og praktisk kunnskap bidrar til å danne grunnlaget for at barnevernspedagogen skal kunne utføre arbeidet. Hvordan jobben utføres avhenger i tillegg av den personlige kompetansen Skau (2011)

3.3.3 Personlig kompetanse

Personlig kompetanse handler om hvem vi er som person, både ovenfor oss selv og sammen med andre Skau (2011 s. 61). Den sier også noe om hvem vi lar andre bli i møtet med oss, og er helt nødvendig i samspill med mennesker. Begrepet personlig kompetanse omfatter en unik kombinasjon av våre menneskelige kvaliteter, holdninger, egenskaper og ferdigheter. Unik på

den måten at den er knyttet til personen, men den kan formidles og deles med andre. Menneskelige kvaliteter kan synes i måten vi viser omsorg, respekt og forståelse på. Holdninger gjenspeiles i hvordan vi opptrer i møte med andre, og hvordan vi definerer en families problem. Hvordan personlig kompetanse kommer til syne, og hvilke uttrykk som er viktig, avhenger av yrke og situasjon Skau (2011 s. 73).

I følge Skau (2011 s. 60) er personlig kompetanse erfaringsbasert og personlig. Det er en form for taus kunnskap som er vanskelig å beskrive, måle og bevise. I barnevernet kan dette være den berømte ”magefølelsen”. I yrker der samspill mellom mennesker er viktig, kan personlig kompetanse være avgjørende for i hvor stor grad vi kan utnytte våre teoretiske kunnskaper og praktiske ferdigheter Skau (2011 s. 60).

Personlig kompetanse er i følge Skau (2011 s. 76) et resultat av bearbeidet livserfaring, og vil på den måten avgjøre hvilke utfordringer vi oppsøker senere, hvordan vi forstår dem, og hvordan vi lar dem påvirke oss. Personlig kompetanse tar lang tid å utvikle, og er en modningsprosess som pågår hele livet. Kompetansen foreldes ikke, men kan forfalle hvis man ikke jobber med den Skau (2011 s. 76). For å utvikle personlig kompetanse må det tilføres energi i form av bevisstgjøring og refleksjon ovenfor oss selv, våre erfaringer, og vårt verdigrunnlag. Nederlag og feiltrinn er en viktig ressurs i utviklingen av personlig kompetanse. Kompetansen utvikles i samspill med andre, men vi trenger tid for oss selv for å reflektere over og lære av våre handlinger Skau (2011 s. 76).

Personlig kompetanse innebærer i følge Bufdir (2018):

- **selvrefleksjon** – Å kjenne seg selv, være bevisst sine holdninger, sitt ståsted, egne verdier og følelsetilstand. Det er grunnleggende for å lære av sine feil, se sine begrensninger, søke hjelp fra andre, reflektere over handlinger, og slik bli bedre i jobben sin.
- **empati og omsorg** – Å være empatisk handler om å sette ord på egne følelser og skille mellom sine egne og andres følelser. Å vise empati og omsorg kan bidra til at andre føler seg sett, forstått og anerkjent. Det kan skape trygghet nok til at andre kan fortelle om det som er vanskelig og hva de trenger.

- **motivere andre** – Evne til å skape tillit hos barnet og familien, og gi dem tro på seg selv, er sentralt for at de skal samtykke til å ta imot hjelp. Evnen til å presentere barnevernet og dets mandat på en god måte, er av betydning for samarbeid.
- **personlig kompetanse i samarbeidsrelasjoner** – innebærer evne til å lytte, være åpen, fleksibel, gi slipp på kontroll, anerkjenne andre for å oppnå god kontakt og samarbeid med andre mennesker. I forhold til maktposisjonen barnevernet har, innebærer denne kompetansen å forebygge og håndtere konflikter i samarbeidsrelasjoner. Bufdir (2018).

Forskning viser i følge Killén (2011) at vi mennesker har vanskeligheter med å ta innover oss det vonde og vanskelige som skjer med barn. Å møte barn og familier som har det vanskelig, stiller barnevernspedagogen ovenfor mange personlige utfordringer. Sakene vi blir involvert i kan vekke sterke følelser hos både barn og foreldre, men også hos barnevernspedagogen. Som profesjonelle hjelpere bør vi være rustet til å tåle de følelsene som oppstår i møte med det som er vanskelig, slik at vi kan ta kloke valg Killèn (2011).

I boka Forandringsfabrikken gav ut i 2017, ”Barnevernet fra oss som kjenner det”, sier ungdommene at vi som barnevernsarbeidere må tørre å være oss selv, være sårbar, vise følelser, lytte mer til barn og møte barna med hjertet foran og kunnskapen bak i sekken. For at barn skal åpne seg og fortelle, må vi tørre og spørre barnet, gjøre det trygt for barnet, og vise at vi tåler det de sier. En gjenganger i hele boka er ønsket om at vi må samarbeide med barna. Forandringsfabrikken (2017).

3.4 Makt og avmakt

I møtet mellom barnevernspedagogen og familien som trenger hjelp, er maktforholdet allerede definert før det første møtet Skau (2011 s. 38). Det er fordi barnevernspedagogen både representerer seg selv, men også et offentlig makt- og hjelpeapparat. I tillegg til yrkesspesifikke ferdigheter og kunnskap kan barnevernspedagogen ty til maktmidler som tvang om nødvendig. Måten barnevernspedagogen møter familien på som person, er med på å forsterke eller svekke familiens avmaktsfølelse Skau (2011 s. 38).

I utgangspunktet når en familie får hjelp av barneverntjenesten er det naturlig at familien er den hjelpetrengende og barneverntjenesten er hjelperen Røkenes & Hanssen (2007 s. 234). I

slike relasjoner oppstår det naturlig nok en form for tilknytning, et bånd og en avhengighet. Det åpner også for mulig maktmisbruk. Det kan være straffbare forhold som seksuell misbruk, trakassering og vold. Andre forhold kan være brudd på taushetsplikt, eller uakseptable uttalelser på møter, eller i skriftlige dokumenter, såkalt definisjonsmakt Røkenes & Hanssen (2007 s. 234).

3.5 Kommunikasjon

”Møter mellom mennesker er kommunikasjon” skriver Skau (2011 s. 82). Kommunikasjon er det viktigste redskapet i samarbeid. Selv om vi alle naturlig lærer å kommunisere gjennom livets naturlige gang, er det ikke nødvendigvis hensiktsmessig og gode kommunikasjonsmønstre vi tilegner oss. Alt det vi sier, ikke sier, gjør og ikke gjør, er kommunikasjon Skau (2011). Vi tar imot eller avviser et barn eller en familie på ulike bevisste eller ubevisste måter. Kroppsspråk og holdninger sier mye. Derfor er kommunikasjon en betydningsfull kompetanse Skau (2011).

Røkenes & Hanssen (2007 s. 219) har en måte å si hva god kommunikasjon er: *”God kommunikasjon skjer når det er samsvar mellom det budskapet som blir sendt, og det budskapet som blir oppfattet”*. God kommunikasjon er også avhengig av konteksten. Noen ganger er det hensiktsmessig å formidle en beskjed, mens andre ganger kan det være like viktig å få tak i hva den andres opplevelse av en situasjon er. I samarbeid med andre mennesker er det viktig finne balansen mellom å motta og gi informasjon. Det er som regel lettere å tak i informasjon og forstå hverandre hvis det er en relasjon preget av tillit, trygghet og kontakt i bunnen Røkenes & Hanssen (2007 s. 219).

3.6 Det å reise vasker øynene.

Statens helsetilsyn (Helsetilsynet), gikk i 2016 gjennom 106 barnevernssaker fra 60 ulike kommuner. Hovedmålet var å vurdere god praksis ut ifra barnevernets ledende prinsipp om hva som er til barnets beste. Fra denne rapporten har fokuset vært på det som står om undersøkelsesfasen, ettersom det er der den første samtalen ofte foregår. I følge helsetilsynet er det et kritisk fokus i denne rapporten selv om mye også er bra. Dette er fordi områdene det sviktes på, får store konsekvenser for barna.

Det er store variasjoner i hvordan arbeidet er utført. I halvparten av sakene er kartleggingen i tråd med god praksis Helsetilsynet (2019). I den andre halvparten av undersøkelsene dokumenteres ikke de barnevernfaglige vurderinger god nok. Kjennetegn ved disse er at bekymringstemaer som omhandler vold og rus, ikke blir nærmere undersøkt.

Ved innhenting av informasjon, ser det ut til at det i mange saker skjer rutinemessig, og ikke fra relevante instanser Helsetilsynet (2019). Det er også eksempler på forskjellig forståelse av informasjonen mellom instansene og barneverntjenesten.

Det ser ut til at barn blir snakket med i de fleste undersøkelsene, men ikke alltid alene Helsetilsynet (2019). Foreldrene blir snakket mest med og først, men samtalene er ofte overfladiske og samsvarer ikke med kjerneproblematikken. I samtalene med barna, tyder det på at, å gjøre seg tilgjengelig for barnet, gjøre det trygt, ta seg tid og ikke presse, resulterer i at barna forteller. Mange barn forteller om vanskelige temaer, og har synspunkter rundt sin egen situasjon, men også her prates det mindre om kjerneproblematikk som er viktig for saken. I flere saker blir alvorlige reaksjoner og utsagn om vold og rus, ikke fulgt opp Helsetilsynet (2019).

Det stilles spørsmålsteget om mer informasjon, og informasjon om rettigheter kunne redusert redsel og mistillit Helsetilsynet (2019). Helsetilsynet tror at mye kan bli bedre hvis man lærer av sine feil, og at ansatte tar i bruk den kompetanse de allerede har. De mener også det er behov for å utvikle og implementere verktøy for at barneverntjenesten skal kunne bruke sin kompetanse til å gjennomføre analyser og vurderinger om hva som er barnets beste Helsetilsynet (2019).

3.7 Familiens og barneverntjenestens erfaringer med barnevernundersøkelser.

Dette er en rapport fra en studie gjort av Regionalt kunnskapssenter for barn og unge RKBU Midt – Norge. Av Lurie, Sørli, Kvaran & Tjelflaat (2018). 6 barn og ungdom (6-15 år), 8 foreldre og 5 saksbehandlere fra 5 ulike barneverntjenester i Trøndelag er intervjuet om sine opplevelser rundt barnevernsundersøkelser. Selv om dette er en forholdsvis liten studie, viser den noen interessante funn i forhold til min problemstilling.

Forskerne hevder at det første møtet med familier og barn i en undersøkelse er viktig, og legger grunnlaget på godt og vondt for det videre samarbeidet i barnevernssaken Lurie m.fl.

(2018). Målet med de første samtaler var å oppklare eventuell frykt, gi informasjon om prosedyrene og hva som skal skje videre. Familiene syntes det var vanskelig å forstå prosedyrene og sammenhengen. Mange husket lite av det første møtet fordi de var i sjokk, Lurie m.fl. (2018).

Betydningen av forforståelse et tydelig funn i denne studien Lurie m.fl. (2018). Alle familiene hadde kunnskap om barnevernet på forhånd. Fra bekjente, eller fra media. Barnets og familiens forforståelse, hadde stor betydning for det første møtet og det videre samarbeidet. De som hadde en positiv forforståelse og hadde vært i kontakt med barnevernet tidligere, viste seg å være mer positive til kontakt og tiltak fra barnevernet. De familiene som hadde en negativ forforståelse til barnevernet, var i større grad preget av stress og negative holdninger. Det gjorde det vanskeligere å få til en positiv relasjon med familien, og de var ikke like mottakelige for hjelpetiltak. Barnas forforståelse gjenspeilet stort sett foreldrenes forforståelse.

Flere foreldre syntes det var skummelt og skamfullt at det hadde blitt opprettet en barnevernssak. Mange var redde for å miste barnet sitt selv om de visste at de ikke hadde noe å skjule. Når det gjelder problemforståelse, opplevde foreldre og barn at det ble mest fokus på det negative i familien, mens barnevernet mente de var ressursfokusert Lurie m.fl. (2018).

Forskerne antyder at prosedyreorientering i oppstartsamtalene skapte usikkerhet og avstand til familien, hindret refleksjon og kommunikasjon underveis. Studien viser at i tillegg til prosedyrer og planer, er barnevernspedagogens empatiske kompetanse og bruk av skjønn, viktige egenskaper for å oppfatte helheten i situasjonen, og tilpasse oppfølgingen av familien Lurie m.fl. (2018).

3.8 Refleksjon og bevisstgjøring.

Greta Marit Delås (2011) skriver i sin artikkel om hvorfor bevisstgjøring av personlig kompetanse er viktig og bør prioriteres i de sosialfaglige utdanningene. Personlig kompetanse beskriver Delås som *”de holdninger, verdier og den væremåte som styrer og preger oss i vårt arbeid med andre”* Delås (2011). Hun hevder at teori og metoder ofte blir vektlagt mer enn arbeid med personlig væremåte, verdier og holdninger Delås (2011).

Delås (2011) hevder at bevisstgjøring av våre holdninger og verdier er med på å synliggjøre nyttigheten, konsekvensene og sannheten i teoriene. Personlig kompetanse er derfor bestemmende for hvor langt vi kommer med våre teoretiske kunnskaper og yrkesspesifikke ferdigheter. Bevisstgjøring er, i følge forfatteren, en prosess der vi får selvinnsikt gjennom å selv reflektere. Det handler om å bli kjent med egne holdninger, verdier, forutsetninger og sin livshistorie. Å reflektere handler i følge forfatteren om å arbeide med de tankene vi tenker og de handlingene vi foretar oss. Er man ikke bevisst på hva som styrer de praktiske handlingene, kan egne følelser og erfaringer påvirke mer enn faglig kunnskap og forståelse. Selvinnsikt er derfor viktig for å klare å skille mellom egne og andres følelser Delås (2011)

Delås (2011) hevder at en reflektert barnevernsarbeider er i stand til å erkjenne egen væremåte i møte med andre, og er klar over hvordan teoretiske forutsetninger, egne erfaringer, verdier og holdninger spiller inn i møte med andre. Dette til sammen mener hun kan gi både en faglig og personlig trygghet Delås (2011).

Delås (2011) problematiserer at effektiviseringen innenfor profesjonsutdanningene har blitt mer preget av prosedyrer, retningslinjer, og metoder. Troen på at alt kan telles og måles har også begynt å prege sosialfagene de siste årene. Å jobbe med personlig kompetanse i utdanningene er ikke like lett å måle, og har dermed ikke like høy status som målbart akademisk arbeid. Hun hevder at arbeid med barn og unge i vanskelige livssituasjoner krever et reflektert forhold og en bevisst holdning til egen faglighet og til egen personlig kompetanse Delås (2011).

4. Drøfting

I drøftingsdelen vil jeg presenterer funnene som er relevante for problemstillinga. Dette gjøres ved å prøve å diskutere funnene opp imot teoriene og undersøkelsene og se problemstillinga fra ulike perspektiver for å skape en sammenheng. Til slutt håper jeg dette resulterer i noen svar på problemstillinga.

Hvilken betydning har barnevernspedagogens personlige kompetanse i de første møtene med barnet og familien i førstelinje barnevern?

4.1 Forforståelse i det første møtet

Det første møtet med barnevernet foregår som regel etter en bekymringsmelding og i oppstartsfasen av en undersøkelse. I studien om ”Familiens og barneverntjenestens erfaringer med barnevernundersøkelser” finner forskerne at det første møtet med familier og barn i en undersøkelse er viktig, og legger grunnlaget for det videre samarbeidet i barnevernssaken Lurie m.fl. (2018).

4.1.1 Familiens forforståelse

Forforståelse er våre meninger eller forutinntatte holdninger vi har på forhånd Gjertsen (2012). Gadamer kalte dette for ”briller” eller fordommer som er med på å skape en mening i det vi står ovenfor. Disse er et resultat av tidligere erfaringer, kultur, tanker og følelser Gjertsen (2012).

Betydningen av familiens forforståelse er et tydelig funn i studien til Lurie m.fl. (2018). De familiene som hadde en positiv forforståelse om barnevernet, eller hadde vært i kontakt med dem tidligere, var mer positiv til å ta imot hjelp fra barnevernet, og det ble lettere å samarbeide Lurie m.fl. (2018). Hos de familiene som derimot hadde en negativ forforståelse, ble det vanskeligere å få til en positiv relasjon med familien. De var heller ikke like mottakelige for hjelpetiltak.

Jeg antar at alle som kommer i kontakt med barnevernet, har en forståelse på forhånd om barnevernet. Denne kan være både positiv og negativ. Jeg tenker at både sosiale media, barnevernets omdømme, venner og familie, er forhold som kan være med å påvirke denne forforståelsen. Hvis man ser hvordan barnevernet framstilles i sosiale media, er det ikke så rart at mange har en negativ forforståelse. Et annet forhold kan være frykt eller uvitenhet. Hvis man er uvitende om hva barnevernet kan hjelpe til med, er faren at rykter og antagelser vil prege forståelsen. Det kan handle om en frykt for å miste barnet sitt, eller en frykt for at noen skal få vite om at de mottar hjelp.

I studien til Lurie var det flere som på grunn av historier og rykter fra andre og via media som syntes det var både skamfullt og ikke minst skummelt å ha blitt en barnevernssak Lurie m.fl. (2018). Mange fryktet barnevernet selv om de visste at de ikke hadde noe å skjule. Kan dette ha en sammenheng med den makten barnevernet har? I møtet mellom barnevernspedagogen og familien som trenger hjelp, er maktforholdet allerede definert før det første møtet Skau (2011 s. 38). Det er fordi barnevernspedagogen både representerer seg selv, men også et

offentlig makt- og hjelpeapparat. På den ene siden skal barnevernet ivareta og sørge for tilstrekkelig omsorg for barn og unge i vanskelige livssituasjoner. På den andre siden forvalter barnevernet noen av samfunnets mest inngripende tiltak overfor enkeltpersoner. Familiene vet med andre ord at barnevernet har makt til å gripe inn dersom det er nødvendig. Når det da oppstår problemer hjemme kan terskelen være høy for å blande inn barnevernet hvis de for eksempel har en forforståelse om at barnevernet ”tar barn”.

Konsekvensen kan bli at familien ikke får den hjelpa det trenger. En annen konsekvens er at barna ser ut til å kopiere denne forforståelsen Lurie m.fl. (2018). Jeg tenker at måten foreldrene prater om barnevernet på, er det naturlig at barna også kopierer. Det kan hindre dem i å kontakte barnevernet senere i frykt for at foreldrene blir sinte, eller frykt for å måtte forlate familien. Jeg anser det derfor som viktig å få til et godt samarbeid med foreldrene, og få oppklart denne forforståelsen for å kunne hjelpe barna.

Det er imidlertid vanskelig å fjerne denne forforståelsen før det første møtet, men i den første samtalen har man en gylden mulighet til å oppklare hva forforståelsen handler om. Det innebærer at barnevernspedagogen må erkjenne at forforståelsene eksisterer, og tørre å bringe den på banen. Jeg undrer meg på om barnevernspedagogens egen forforståelse i noen tilfeller er negativ i forhold til egen tjeneste, og at barnevernspedagogen da unngår å ta det opp.

Evne til å skape tillit hos barnet og familien, og gi dem tro på seg selv, er sentralt for at de vi hjelper skal samtykke til å ta imot hjelp Bufdir (2018). Det å få familien og barnet med på laget, tror jeg kan ha flere positive ringvirkninger. Det kan gjøre at familien føler seg forstått, og får bedre tillit til barnevernet. Det kan gi mestringsfølelse å motta hjelp frivillig, noe som i neste omgang kan bidra til at familien selv kontakter barnevernet hvis det trengs. Dette kan resultere i et bedre omdømme blant befolkningen og bidra til en generelt bedre forforståelse rundt barnevernet.

Det kan se ut som at omdømme og maktforhold, påvirker familienes forforståelse i det første møtet med familien. Det kan derfor være nyttig å prate om maktforhold og oppklare eventuelle forforståelser, slik at eventuell frykt dempes, og terskelen for å ta imot hjelp blir lavere.

4.1.2 barnevernspedagogens forforståelse.

Som barnevernspedagog skal jeg blant annet klare å se livssituasjonen til barn, unge og familier i en helhetlig sammenheng, og ta vurderinger ut i fra hvordan jeg forstår situasjonen FO (2020). Hvordan jeg forstår helheten i situasjonen er ifølge Skau (2011) blant annet avhengig av min personlige kompetanse. En helhetlig sammenheng slik jeg har forstått det, er alt som skjer i rundt barnet, og som påvirker barnet. Den totale situasjonen.

Innenfor fenomenologiens forklaring, hevder Husserl at det ikke er mulig å se hvordan den ”egentlige” situasjonen er, ettersom bevisstheten vår legger til ekstra informasjon, slik at vi ”ser” mer enn det vi faktisk ser Gjertsen (2012). For å forstå barn og unge i barnevernet, og tolke en situasjon rundt et barn, må vi derfor stole på vår egen opplevelse for å forstå så godt vi kan. Måten vi tolker en families problem på omhandler den siden ved vår personlige kompetanse som handler om hvilke holdninger vi har Skau (2011).

Når barnevernspedagogen møter barn og familier i barnevernet, tolker vi mer enn bare ordene som blir sagt. Vi hører tonefallet, ser på kroppsspråk og ansiktsuttrykk. Ut ifra det legger vi til formål, hensikter, mening og sammenheng. På bakgrunn av tidligere erfaringer, kultur og sosial bakgrunn, danner vi oss et bilde av situasjonen. To personer kan dermed tolke en situasjon på to helt forskjellige måter Gjertsen (2012).

I tilsynsrapporten fra helsetilsynet, var det eksempler på forskjellig forståelse av informasjonen mellom instansene og barneverntjenesten Helsetilsynet (2019). I studien til Lurie m.fl. (2018) var det heller ikke samsvar mellom barneverntjenestens opplevelse av hva problemet var og familiene selv. Både foreldre og barn opplevde at det ble mest fokus på det negative i familien, mens barnevernet mente de var ressursfokuset Lurie m.fl. (2018). En forklaring kan være, at det er ulike kontaktpersoner med ulik bakgrunn og erfaringer som tolker informasjonen. Dermed er det ulikt hva man faktisk ”ser”. En annen forklaring er de holdningene og vår forforståelse rundt den informasjonen vi får, som gjør at vi har forskjellig oppfatning. Det kan være grunnen til at noen ”ser” omsorgssvikt oftere enn andre.

Konsekvensen av ulike tolkninger av en situasjon, kan være både positiv og negativ. Det fine er at man får flere tolkninger av situasjonen, som kanskje bidrar til å se den store helheten, men hvis ikke de som har de ulike oppfatningene prater sammen, kan bli vanskelig for den familien som blir kastet imellom ulike meninger. Det kan bidra til å svekke tilliten til barnevernet. Vi vet også at media er med på å lage mye oppstyr rundt det meste, selv om mye

kan være dratt ut av sammenheng. Det kan det igjen påvirke forforståelsen til barn og familier. Faren for at familien føler seg forskjellsbehandlet kan også være stor. I FO's yrkesetiske retningslinjer, står det at barnevernspedagogen skal fremme respekt og likeverd.

Den hermeneutiske spiralen kan derfor være til hjelp når vi skal tolke.

En hermeneutisk fortolkning veksler mellom deler og helhet, og mellom forforståelse og forståelse Gjertsen (2012). Vi kan prøve å forstå helheten rundt barnet ut ifra enkelthendelser, og forstå enkelthendelsene på grunn av den helhetlige situasjonen. Hvis vi tenker oss at en ungdom skader seg selv, og foreldrene nettopp er blitt skilt. Da kan skilsmissen forstås som en årsak til selvskadingen. Hvis det senere kommer en opplysning om at ungdommen også ble mobbet, og måtte flytte, kan årsaken til selvskadingen få en ny forklaring, og vi får en dypere forståelse av situasjonen. Jo flere hendelser og forklaringer vi får med, jo mer nyansert, detaljert og sammenhengende blir inntrykket. Vi skaper ny forståelse og en ny helhet. Sannheten vil uansett være basert på skjønn og tvil, og vi trenger tid for å få et mest mulig riktig bilde av situasjonen for å kunne gi riktig hjelp Gjertsen (2012).

Det kan være nærliggende å tenke at barn og familier har en forforståelse med seg i møte med barnevernet. I denne sammenhengen er det barnevernspedagogen som er den profesjonelle parten, og dermed barnevernspedagogen sitt ansvar å ta hånd om denne forforståelsen. Å være profesjonell, vil si man til en viss grad må sette til side private preferanser og meninger, og ta på seg de oppgavene yrkesrollen krever. Røkenes & Hanssen (2007 s. 224). Det betyr at barnevernspedagogen bør kunne håndtere alle slags holdninger og reaksjoner hos barn og familier. Vi bør kunne være en hjelper og samtidig tåle å få kritikk, uten at det blir et personlig problem for en selv. Dette er et kjennetegn på personlig kompetanse (Skau 2011)

Slik jeg ser det har både forforståelsen og det første møtet stor betydning i møte med barnevernet. Det er muligens grunn til å være ekstra oppmerksom på vår egne og familiens briller i denne fasen. Det viktigste er kanskje at vi er bevisst vår egen forforståelse i møtet med barn og familier, for å kunne se helheten i situasjonen så godt som mulig.

4.2 Kommunikasjon

"Møter mellom mennesker er kommunikasjon" skriver Skau (2011 s. 82). Kommunikasjon er det viktigste redskapet i samarbeid med andre mennesker. I det første møtet med familier og

barn i barneverntjenesten, ønsker vi gjerne å oppnå noe mer enn bare å formidle informasjon. Vi kommuniserer og handler ut ifra verdier vi ønsker å fremme. Disse verdiene kan være med å skape tillit, åpenhet, og trygghet. Samtidig vil vi ofte ha informasjon om hva som er viktig for familien og barnet. Målet med de første samtalene i undersøkelsen til Lurie m.fl. (2018) var å oppklare eventuell frykt, gi informasjon om prosedyrene og hva som skal skje videre. Familiene og barna uttrykte derimot, at de ikke syntes de hadde fått god nok informasjon om hva som skulle skje og hvorfor. Mange foreldre sa de ikke husket mye av det som ble sagt i første møtet fordi de var i sjokk Lurie m.fl. (2018).

En ting jeg tenker på i denne sammenhengen, er at barnevernspedagogen har rukket å sett på saken, forberedt seg og kanskje planlagt hva han/hun skal si. Familien eller barnet har kanskje ikke rukket å tatt det innover seg enda, og trenger også litt tid på å fordøye alt som har skjedd. Det vil si at vi barnevernspedagogen er på en helt annen plass i prosessen enn det familien er. De syntes i tillegg at det var vanskelig å forstå informasjonen, prosedyrene og sammenhengen. Hvis familien eller barnet er i sjokk, som i dette tilfellet er det kanskje lurt å bruke litt tid på å anerkjenne følelsene, og prate om dette før vi kommer med all viktig informasjon. Det kan gjøre at de faktisk får det med seg og får tillit til barnevernspedagogen. I følge Røkenes & Hanssen (2007 s. 219), er det lettere å få tak i informasjon og forstå hverandre hvis det er en relasjon preget av tillit, trygghet og kontakt i bunnen.

I Lurie sin studie antyder forskerne etterhvert, at prosedyreorientering i oppstartssamtalene skapte usikkerhet og avstand til familien, hindret refleksjon og kommunikasjon underveis Lurie m.fl. (2018). Dette ser ut til å harmonere med teorien.

I rapporten fra Helsetilsynet, stilles det spørsmål om det å gi nok informasjon, og informasjon om rettigheter, kan redusere redsel og mistillit Helsetilsynet (2019). Barnevernsproffene poengterer også viktigheten av å få nok, og god informasjon om det som angår dem Forandringsfabrikken (2017). Spørsmålet er hva som er god og nok informasjon, og på hvilken måte informasjonen blir gitt. Selv om de fleste av oss kan å kommunisere, trenger det ikke nødvendigvis å være god kommunikasjon. I denne sammenhengen ser det ikke ut til at denne typen informasjon er med på å skape trygghet og tillit. Heller motsatt.

Røkenes & Hanssen (2007 s. 219) hevder at *”God kommunikasjon skjer når det er samsvar mellom det budskapet som blir sendt, og det budskapet som blir oppfattet”*.

Det var, med andre ord kommunikasjon i denne studien, men den kan nok ikke defineres som *”god kommunikasjon”*.

Maktforholdet kan også bidra til å skape avstand i møte med barn og familier i barnevernet. Hvis språket vi bruker er for komplisert kan det bidra til å gi en avmaktsfølelse hos de vi prater med Skau (2011). Som barnevernspedagog bør vi tilpasse språket etter hvem vi prater med, hva hensikten med samtalen er, og hvor god relasjonen er. Et barn trenger for eksempel andre ord og informasjon på en annen måte enn det foreldrene gjør, og i den første samtalen kan man kanskje ikke forvente å få hele livshistorien til barnet. Hvis vi kikker tilbake på kompetansetrekanten, er kommunikasjon den delen av det Skau kaller for yrkesspesifikke ferdigheter. Det kan i denne sammenhengen være kommunikasjonsteknikker vi bruker i samtale med barna Skau (2011).

Det tyder på at informasjon absolutt er nødvendig i det første møtet, men måten den blir gitt på, og på hvilken måte er med på å avgjøre om den blir nyttig. For å få til dette må man bruke sin personlige kompetanse og kommunisere på en måte som er tilpasset de vi prater med.

4.3 Personlig kompetanse - Empati og omsorg

Et av Bufdir sine krav til personlig kompetanse, handler om empati og omsorg. Å være empatisk handler om å sette ord på egne følelser, og skille mellom sine egne og andres følelser. Å vise empati og omsorg, kan bidra til at barn og familier føler seg sett, forstått og anerkjent. Det kan skape trygghet nok til at de kan fortelle om det som er vanskelig og hva de trenger Bufdir (2018).

I undersøkelsen til NIFU (vedlegg 2), vurderte medarbeidere selv personlig kompetanse, som det kompetanseområdet de var best på NIFU (2017). Ferdighetskompetansene som utgjør personlig kompetanse, relateres til empati og omsorg. Dette er en interessant vurdering ettersom Skau (2011) hevder at denne evnen ikke kan bevises og vanskelig lar seg måle og beskrive. En forklaring er at personlig kompetanse er noe uklart for mange, og at mange er usikre på hva det faktisk innebærer. Altså vanskelig å beskrive slik Skau (2011) hevder. En annen forklaring kan være evnen til selvinnsikt og refleksjonsevne over egen kompetanse. Denne evnen inngår også som en del av den personlige kompetansen på første nivå som alle barnevernsarbeidere bør ha i følge Bufdir (2018).

Ettersom dette er selvrapporing, kan det gjøre at det er vanskelig å fastslå om kompetansebehovet samsvarer med kompetansenivået NIFU (2017). De rapporterer naturlig

nok avvik på de områdene som medarbeidere og ledere selv har rapportert som mindre gode. Områdene det rapporteres mangler om er samarbeid og samtaler med barn, ivaretagelse av barn og familier med ulike problematikk og bakgrunn, identifisering av omsorgssvikt, systematisk fremgangsmåter i arbeidet. I tillegg til kompetansemangler innenfor forvaltning, jus og ledelse NIFU (2017).

I bunn og grunn, vil jeg påstå at mange av disse områdene innebærer personlige kompetanse. Å prate med barn, samarbeide, og ikke minst være en leder. Hvis det er slik, ser det ut til at de kompetanseområdene over som de rapporterer mangler på, også omhandler det kompetanseområdet de rapporterer som best. Altså personlig kompetanse.

Rapporten fra Helsetilsynet (2019), viser at å gjøre seg tilgjengelig for barnet, gjøre det trygt, ta seg tid og ikke presse, resulterer i at barna forteller. Mange barn forteller også om vanskelige temaer, og har synspunkter rundt sin egen situasjon Helsetilsynet (2019). Dette tyder på at barna blir pratet med, og at mange er gode på å tilrettelegge, slik at barna forteller. En ting jeg la merke til, er at rapporten hevder det prates mindre om kjerneproblematikk som er viktig for saken. Når barn fortalte om alvorlige ting, som vold og rus, viste det seg at dette var informasjon som ikke ble behandlet videre Helsetilsynet (2019). En forklaring kan være et uavklart forhold til egne følelser hos barnevernspedagogen. Mange voksne synes det er vanskelig å ta innover seg det barn forteller ifølge Killén (2011).

Møter med barn og familier i vanskelige situasjoner, kan aktivere egne følelser hos barnevernspedagogen, og skape angst, frykt, sorg eller aggresjon i forhold til egen oppvekst og egne barn. Hvis disse følelsene tar overhånd, kan man bli usikker og satt ut av spill. Konsekvensen kan bli at man unngår å søke mer informasjon rundt barnets situasjon. Resultatet kan bli at barn og familier ikke får den hjelpen de trenger. Som profesjonelle hjelpere bør vi være rustet til å tåle de følelsene som oppstår i møte med det som er vanskelig, slik at vi kan ta kloke valg Killén (2011). Jeg vil ikke konkludere med at det er slik, bare ut ifra denne rapporten, men det kan tyde på at det ikke hjelper å være god på samtaleteknikker, og å snakke med barn, hvis man ikke tåler det som kommer ut av dem. Er man ikke bevisst på hva som styrer de praktiske handlingene, kan egne følelser og erfaringer påvirke mer enn faglig kunnskap og forståelse. Selvinnsikt er derfor viktig for å klare å skille mellom egne og andres følelser Delås (2011).

4.4 Bevisstgjøring og forbedring

Bevisstgjøring handler om å bli kjent med egne holdninger, verdier, forutsetninger og sin livshistorie. Ved å reflektere over hva vi gjør, kan vi få mer selvinnsikt, og dermed lære av våre feil, og bli bedre i jobben vår Bufdir (2018).

Helsetilsynet kommer med noen anbefalinger på hva som må bli bedre etter sin tilsynsrapport Helsetilsynet (2019). Helsetilsynet ønsker mer fokus på barns medvirkning og analyser. Vurderingene må være etterprøvbare, og hjelpetiltakene mer effektive og mer tilpassede. For at barneverntjenesten skal kunne bruke sin kompetanse til å gjennomføre analyser, og vurderinger om hva som er barnets beste mener de også at det er behov for å utvikle og implementere verktøy Helsetilsynet (2019).

Helsetilsynets anbefalinger til forbedring kan synes å være preget av effektivisering og dokumentasjon. En grunn til dette, kan være at teorier og metoder lettere lar seg måle, beskrive og dokumentere slik som Skau (2011) hevder, og dermed lettere å etterprøve.

Jeg tenker at hvis et hjelpetiltak skal være mer effektivt, må det også vær tilpasset den som skal ha hjelpetiltaket. Jeg tror ikke et hjelpetiltak er effektivt før familien selv synes det er nyttig. For å kunne se hva som passer hver enkelt familie, trenger man blant annet å kunne se helheten rundt familien, kommunisere, og bruke skjønn. Med andre ord personlig kompetanse.

Greta Marit Delås (2011) problematiserer at teori og metoder ofte blir vektlagt mer enn arbeid med personlig væremåte, verdier og holdninger Delås (2011). Delås hevder at bevisstgjøring av våre holdninger og verdier, er med på å synliggjøre nyttilgheten, konsekvensene og sannheten i teoriene. Eksempelet ovenfor angående samtaler med barn, poengterer også dette. Det samme gjelder for kommunikasjon. Det vil si at selv om vi har teorier og verktøy tilgjengelig, vil våre holdninger og verdier være med å påvirke hvordan vi tar stilling dem, og bruker dem. Videre hvordan vi greier å se om disse teoriene og metodene er hensiktsmessige i forhold til den familien vi skal hjelpe. På den måten er personlig kompetanse bestemmende for hvor langt vi kommer med våre teoretiske kunnskaper og yrkesspesifikke ferdigheter.

4.5 Utdanningskravet

Tilsyn med de kommunale barneverntjenestene, kan tyde på at mange har utfordringer med å tilby god nok kvalitet på tjenestene de gir til barn og familier som trenger det. God kvalitet i

tjenestene er sentralt for å ivareta rettssikkerheten til barn og familier. Økt kompetanse kan gi bedre kvalitet i barneverntjenestene som igjen kan være med på å gi økt legitimitet blant befolkningen. Det kan hindre at gjennomtrekken av fagpersoner ikke blir så stor, og gjøre barnevernet til en bedre og mer attraktivt arbeidsplass BFD (2020).

Fra 1. Januar 2031, skal det stilles krav til masterutdanning for ansatte i det kommunale barnevernet med utredningsoppgaver, vedtaksmyndighet og lederfunksjoner. Det vil si at de som ikke har en masterutdanning, ikke kan fatte vedtak eller være kontaktperson for barn BFD (2020). Dette høringsnotatet kom nå i mars 2020, og jeg ble litt nysgjerrig på det at de krever en masterutdanning for å være kontaktperson. Delås (2011) problematiserer at profesjonsutdanningene har blitt mer preget av prosedyrer, retningslinjer, og metoder. Troen på at alt kan telles og måles har også begynt å prege sosialfagene de siste årene. Å jobbe med personlig kompetanse i utdanningene er ikke like lett å måle, og har dermed ikke like høy status som målbart akademisk arbeid Delås (2011).

Barnevernsproffene ønsker at vi må lytte mer til hva barn og unge sier, og vektlegge kompetansen til hver enkelt medarbeider i større grad. Måten de blir møtt på av oss i barnevernet, hvordan vi snakker til dem, ser på dem, og holder kontakten på, er det som avgjør om hjelpa er god i følge Forandringsfabrikken (2017). Selv om vi opplever å gi god hjelp er det helt avgjørende at barnet og familien opplever hjelpa som god. Det er derfor interessant at denne kompetansen ikke får større oppmerksomhet. Jeg ser at de har uttalt seg i høringsnotatet, og det blir interessant å se om de blir hørt.

Å vurdere barnets beste krever høy kompetanse og er derfor det dominerende hensynet for styrking av kompetansen i barnevernet. BFD (2019) Jeg tenker at mer utdanning absolutt er nyttig og nødvendig på mange områder. Men å vurdere barnets beste innebærer også å være trygg i rollen sin, kommunisere på en god måte, tørre å spørre og tåle det de sier, og tørre å ta tak idet som er vanskelig. Med andre ord det krever god personlig kompetanse. Jeg er imidlertid redd for at kvaliteten på jobben som gjøres rundt barn og familier skal bli for tall- og resultatfokusert, og at de blir behandlet som saker og ikke personer.

Teorier og metoder vil komme og gå, men personlig kompetanse vil alltid ligge i bunnen hos hver enkelt barnevernspedagog. personlig kompetanse foreldes ikke, men kan forfalle hvis man ikke jobber med Skau (2011 s. 76). Derfor anser jeg denne kompetansen som ekstra viktig å sette søkelyset på.

5. Avslutning og refleksjon

I denne oppgaven har jeg prøvd å finne svar på følgende problemstilling:

Hvilken betydning har barnevernspedagogens personlige kompetanse i de første møtene med barnet og familien i førstelinje barnevern?

For å svare på denne problemstillingen tok jeg utgangspunkt i boka til Skau (2011), da dette var ei bok jeg husket fra praksis om temaet personlig kompetanse. Engasjementet mitt rundt kompetansehevingen i barnevernet, ledet meg inn på Bufdir sine sider. Jeg sammenlignet kompetansekravene i utredningsnotatet til Bufdir, opp i mot Skau sin kompetansemodell, og så hva de hadde skrevet om personlig kompetanse. Bufdir henviste også til Skau i sine dokumenter. Inne i Bufdir sitt utredningsnotat dukket høringsuttalelsen fra forandringsfabrikken opp, og rapporten fra NIFU. Den vekket min interesse, ettersom den hadde med undersøkelse om personlig kompetanse basert på selvrapportering fra barneverntjenestene. I deres rapport var også Skau brukt. For å få med barnas synspunkter på hva de mener er et godt møte med barnevernet, brukte jeg forandringsfabrikken sin bok. Jeg hadde lyst til å finne en undersøkelse for å få med familier sin opplevelse av møter med barnevernet, og etter litt søking fant jeg rapporten fra Lurie m.fl. (2018). Rapporten fra Helsetilsynet og resten av faglitteraturen, har vi hatt som pensum på utdanninga. Underveis i skriveprosessen, spesielt drøftingsdelen var det lett å spore av, da kompetanse er et enormt område og alt begynte å snøre seg inn i hverandre. Selv om to rapporter og et lite utvalg av pensum ikke kan gi alle svar rundt problemstillinga, har jeg likevel noen interessante funn.

Jeg fant ut at det første møtet mellom barnevernspedagogen og familien ser ut til å legge grunnlaget for samarbeidet med familien, og om de frivillig ønsker hjelp. Forforståelsen hos familien, ser ut til å ha stor betydning før det første møtet, og ved å oppklare denne kan det legge grunnlaget for en god start. Barnevernspedagogen har også en forforståelse, som er av stor betydning for hvordan vi tolker hele situasjonen rundt en familie. Et maktforhold som ligger der, før man har sagt et ord. Informasjon som skal formidles, men ikke har noen hensikt hvis mottakeren ikke forstår eller er klar for det. Kommunikasjon har fått en litt annen betydning. Jeg vil dele et eksempel fra skriveprosessen på hjemmebane. Min lille 4 åring, prøvde alle metoder for å oppnå kontakt når jeg satt og skulle konsentrere meg. Han ropte: ”mamma, mamma! se, se se” ”jeg ser deg lille venn” sa jeg. ”Nei”, kom det fra den lille kroppen, det gjør du ikke, ”jeg ser ikke øynene dine”.

Jeg tror virkelig at alle som jobber i barnevernet gjør alt de kan hver dag for å hjelpe barn og familier, men hvis samfunnet legger det enorme presset på at alt skal måles og dokumenteres, kan det bli lett å glemme å løfte blikket og spørre barna. Alle ønsker en forbedring, men det er vanskelig når alt må beskrives og bevises. Når det kommer til personlig kompetanse, finner jeg at det er noe som ligger i bunnen hos barnevernspedagogen samme hva slags metode, utdanning, eller oppgave man står ovenfor. Det er dette som gjør det så unikt, og så vanskelig å beskrive. For å få til et godt samarbeid med familien og barnet, må barnevernspedagogen være bevisst sin hjelpe- og maktposisjon ovenfor familien. Barnevernets rolle og de vurderingene som blir tatt underveis, må kunne formidles på en hensiktsmessig måte slik at det blir et godt samarbeid videre. Da er det viktig å møte barnet og familien med holdninger og verdisyn som viser anerkjennelse, omsorg og empati.

For å konkludere problemstillinga vil jeg si at personlig kompetanse har absolutt mye å si i de første møtene med barn og familier i barnevernet. Teorier og metoder vil komme og gå, men personlig kompetanse vil aldri foreldes Skau (2011). Hvis vi glemmer den, kan den forfalle.

5.1 Refleksjon

I denne oppgaven har jeg lært at for å kunne utvikle seg er refleksjon og bevisstgjøring viktig Delås (2011). Derfor vil jeg ta et steg tilbake til starten av oppgaven der jeg spurte: Er min kompetanse tilstrekkelig for å hoppe ut i dette komplekse fagfeltet? Jeg tror jeg har et godt utgangspunkt. Erfaringen jeg har med å møte mennesker ser jeg på som veldig nyttig, det blir bare en litt annen kontekst. Jeg kommer til å prøve, feile, og ta lærdom av det som skjer, slik at jeg alltid kan forbedre meg. Jeg kommer fortsatt til å være engasjert i hva som skjer rundt kompetansen i barnevernet, og om det ikke blir en masterutdanning med det første, så anser jeg alle menneskemøter hver dag som en viktig skole der man har mulighet til å trene. Jeg må bare stoppe opp å reflektere underveis.

Hvis jeg hadde hatt mer tid og en bredere problemstilling, ville jeg satt meg mer inn i NIFU sin rapport, og sett grundigere på brukererfaringene der. Jeg synes det er interessant å lese om barn og familier sine opplevelser i møte med barnevernet. Det er noe jeg kunne ønske det fantes mer om. Jeg håper at det i framtida kan bli mer åpenhet og innsikt i den jobben barnevernet gjør. Det tror jeg kan fjerne frykt, og skape bedre legitimitet rundt barnevernet.

6. Litteraturliste

Barne- og familiedepartementet (2020). *Høringsnotat – Kompetanse i barnevernet*, Oslo.

Hentet fra:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/702b63a92c5243eea4cd68c95b3d0b5a/horingsnotat-om-kompetanse-i-barnevernet1.pdf>

Barne- og likestillingsdepartementet, *Mer kunnskap, bedre barnevern, Kompetansestrategi for det kommunale barnevernet 2018-2024*. Hentet fra:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/6e31905299774f5681d57311e284d519/bedre-barnevern.pdf>

Barne-, ungdoms - og familiedirektoratet (2016). *Kartlegging av kompetansebehov i det kommunale barnevernet*. Hentet fra:

https://bibliotek.bufdir.no/BUF/101/Kartlegging_av_kompetansebehov_i_det_kommunale_barnevernet_Deloppdrag_D_i_tillegg_to_til_tildelingsbrev_2016.pdf

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2017). *Saksbehandlingsrundskrivet*. Oslo. Hentet fra: <https://bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/saksbehandlingsrundskrivet/>

barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2019). *Utredning av kompetansehevingstiltak i barnevernet*. Hentet fra: <https://bufdir.no/globalassets/bufdirs-kompetanseutredning-enderlig.pdf>

Barnevernloven. (1992). *Lov om barneverntjenester* (LOV-1992-07-100). Hentet fra: <https://lovdata.no/lov/1992-07-17-100>

Delås, G.M. (2011). Bevisstgjøring av personlig kompetanse: *Hvorfor bevisstgjøring av personlig kompetanse bør prioriteres i de sosialfaglige utdanningene*. Hentet fra:

https://www.idunn.no/uniped/2011/04/bevisstgjoering_av_personlig_kompetanse_hvorfor_bevisstgjoer

Fellesorganisasjonen FO (2020). *Din profesjon, Barnevernspedagog*. Hentet fra:

<https://www.fo.no/din-profesjon/barnevernspedagog/>

Fellesorganisasjonen FO (2020). *Yrkesetikk – en sentral del av jobben*. Hentet fra:

<https://www.fo.no/yrkesetikk/>

Forandringsfabrikken (2017) *Barnevernet fra oss som kjenner det. Fortellinger fra 62 ungdommer*. Forandringsfabrikken kunnskapssenter.

Forandringsfabrikken (2017), *Innspill til Barne- ungdoms- og familiedirektoratet om kompetansebehovene i barnevernstjenestene i Norge*. Hentet fra:
<https://forandringsfabrikken.no/horingsinnspill>

Gjertsen, P.Å (2012) *Sosialpedagogikk. Forståelse, handling og refleksjon*.(2.utg.) Bergen: Fagbokforlaget Vigomstad & Bjørke A/S

https://bufdir.no/globalassets/global/Kompetanse_i_den_kommunale_barnevernstjenesten_Kompetansekartlegging_og_gjennomgang_av_relevante_uttanninger.pdf

Killén, K. (2004) *Sveket: omsorgssvikt er alles ansvar*. Oslo: Kommuneforlaget
Menneskerettsloven. (1999). *Lov om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett* (LOV-1999-05-21-30) Hentet fra: <https://lovdata.no/lov/1999-05-21-30>

Røkenes, O. & Hanssen, P-H. (2007). *Bære eller bryte: Kommunikasjon og relasjon samhandling med mennesker* (2. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.

Røsdal, T. m.fl. (2017). *Kompetanse i den kommunale barneverntjenesten. Kompetansekartlegging og gjennomgang av relevante utdanninger*. NIFU-rapport 2017:28
Hentet fra:

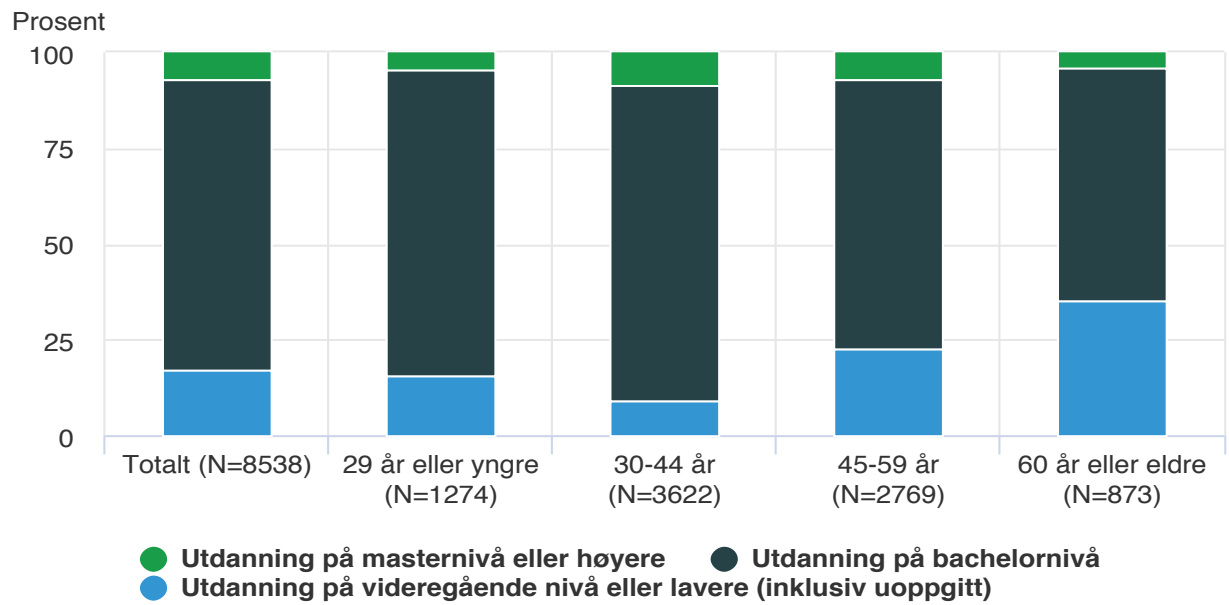
Skau, G. M (2011). *Gode fagfolk vokser: personlig kompetanse i arbeid med mennesker*. Oslo: Cappelen akademisk.

Statens helsetilsyn (2019). *Det å reise vasker øynene, Gjennomgang av 106 barnevernssaker*. Oslo. Hentet fra:
https://www.helsetilsynet.no/globalassets/opplastinger/publikasjoner/rapporter2019/helsetilsynet_rapport_unummerert_gjennomgang_106_barnevernsaker.pdf

Statistisk sentralbyrå (2020). *4 av 5 i det kommunale barnevernet har høyere utdanning*. Hentet fra: <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/artikler-og-publikasjoner/4-av-5-i-det-kommunale-barnevernet-har-hoyere-uttanning>

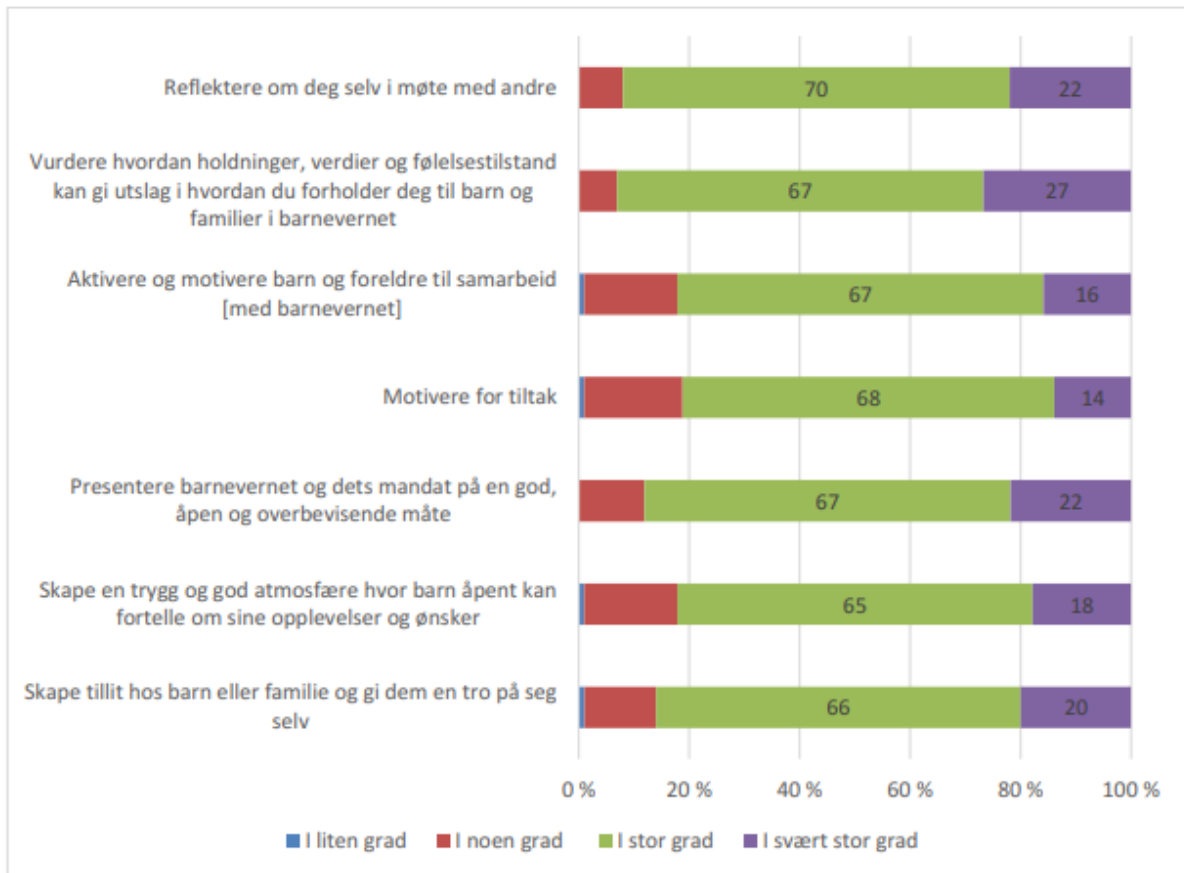
Vedlegg 1

Figur 1. Ansatte i barnevernstjenesten, etter utdanningsnivå og alder. 2018

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Vedlegg 2.

Figur 5.19: Vurdering av egen kompetanse på området «Personlig kompetanse»

Kilde: NIFU (2017).

